

YOZGAT HALAYI VE TÜRKÜSÜ

Mustafa USLU

Yozgat Halayı, Yozgat ve Yozgatlılar'la özdeşleşmiş bir halay. Düğünü halay renklendirir, düğünü Yozgat Halayı noktalar. Halay; türküsü söylenirken oynanır. Türkü, Yozgat ağızıyla söylenir. Oyun oldukça hareketlidir. Biz bu çalışmamızda önce Yozgat Halayı'nın nasıl oynandığını izah edecek sonrada oyun sırasında söylenen türküsünü derlediğimiz şekliyle vereceğiz.

Oynanış Şekli

Önce ekipbaşı ve halayı çekecek grup üyeleri aralarında konuşma şekli olarak sunuları söylerler:

Ekipbaşı: Atalım mı?

Grup: Atalım!

Ekipbaşı: Ne atalım?

Grup: Nara...

Ekipbaşı: Kim için?

Grup: Yozgat için.. Alaheyyy!..

Bundan sonra müziğin başlaması ve ekipbaşı'nın "Hoppaa.." sesiyle oyun başlar. Sağ, sol ve tekrar sağ ayak olmak üzere üç adım atılır. (Yana doğru.) En son adımdan sonra sol ayak ve sağ ayak öne atılır. Sonra baştan hep aynı hareketler tekrarlanır. Bu hareketler müziğin şu bölümüne kadar devam eder:

"Yozgat yolu karmola

Aman minaresi darmola

Amman amman

Gel aslanım gel..

Mapuslara af gelmiş amman amman

Amman acep aslı varmola.."

Müziğin bu bölümü bittikten sonra hareketler değişir. Sağ ayakla yana doğru bir adım atılır. Sol ayak onun yanına getirilir. Sağ ayakla tekrar yana doğru bir adım atılır. Önce sol ayak sonra sağ ayak olmak üzere öne atılır. Bu hareketlerde müziğin şu bölümüne kadar tekrarlanır:

"Enginede deli gönlü engine..

Şimdi rağbet güzeline zengine

Zenginisen hatırını sayarlar

Fakirisen dış gapıdan govarlar.."

Bundan sonrada ekipbaşı'nın eşliğinde

de halay üyeleri yana doğru koşar üç adım atılır sonra sol ayak öne atılır. Daha sonrada sağ ayak öne atılır. Bu hareketler halay sonuna kadar hızlı bir şekilde halay ekibinin istediği kadar devam ettirilir.

Yozgat Halayı'nın Türküsü

Yozgat yolu karmola

Minaresi darmola

Hapislere af gelmiş amman amman

Aman acep aslı varmola

Oyy nayım nayım

Sallan gurban olayım

Benden yâre çok selâm

Şükür ölmedim sağım..

Enginede deli gönlü engine

Şimdi rağbet güzeline zengine

Zenginisen hatırını sayarlar

Fakirisen dış gapıdan govarlar

Şükür erenler geldi

Dernim derenler geldi

Ben yâri görmediysem

Yâri görenler geldi..

Merdiven basak basak

Çıkma yukarı yasak

Validen emir gelmiş

Gızlara goca yasak

Mangal maşasız olmaz

Vali paşasız olmaz

Öyle vali h ş

Gızlar gocasız olmak

Dam başında yatıyo

Yel yorganı atıyo

Öte var guru gelin

Kemiklerin batıyo

Merdivenim kırk ayak

Kırkına vurdum dayak

Yâr gapıdan geçerken

Ne el tutar ne ayak..

Merdivenin altında

Galayladım gazanı

Gız ben senin uğruna

Yedim ramazanı

Merdivenin altında

Galayladım gazanı

Essahdan adam gibi

Naz ediyö adama

Baldırcanı guş oymaz

Oysada garnı doymaz

Yâr üstüme yâr sevmiş

Gulağım bile duymaz

Tefi çalın biniz
Yıldızdan çok sürünüz
Bi mânide siz söylen
Lal mı oldu diliniz

Lamba asdım tavana
Şavğı düştü cihana
Gızlar gırık seviyo
Düğün evi mahana
Değirmenin oluğu
Stüğüttendir söğütten
Goca garı cilvesi
Sümükdendir sümükden

Değirmenin oluğu
Gavakdandır gavakdan
Ergen gızın cilvesi
Gaymaktandır gaymaktan
Merdivenden aşağı
Ben inemem inemem
Bek gücükstün sevdiğim
Sözüne güvenemem

Merdivenden aşağı
Gel odama odama
Essahdan adam gibi
Naz ediyö adama

Mangal kütle garışır
Gız anıya damışır
Çarşıdaki yığitler
Gızlar için çalışır

Al aşağı vur dizi
Baban görmesin bizi
Eğer baban görürse
Öldürür ikimizi
Al aşağı vur dizi
Baban görmesin bizi
Babayın kesesine
Sayacağım beşyüzü..

KAYNAK KİŞİLER

- 1- M. Esat Uslu, 1928 Yozgat doğumlu, Okur-yazar
- 2- Zeynep Uslu, 1938 Koyunculu Köyü doğumlu, Okur-yazar değil..
- 3- Zehra Ince, 1922 Yozgat doğumlu, Okur-yazar
- 4- Ayşe Salman, 1943 Yozgat doğumlu, Okur-yazar değil
- 5- Salime Çiftçi, 1934 Yozgat doğumlu, Okur-yazarlığı yok..

SAYIN YAZARLARIMIZA ÖNEMLİ DUYURU

23. Sayımızda aynı başlığı taşıyan duyurumuzda bazı ifadeler yanlış dizildiğinden çok farklı bir anlam ortaya çıkmıştır.

Söz konusu yazıda özetle "Milli Folklor Dergisi"nin yayını için okuyucudan destek talep edilmiş, Batı dünyasında esasen yaygın olarak kullanılan "katkı payı" adını verebileceğimiz bir uygulamaya başlayacağız duyurulmuştur.

Yazısı yayınlanan her yazardan iki abonelik katkı payı alınması ve iki dergi gönderilmesi esasına dayanan bu uygulamaya ilgi gösteren yazarlarımıza burada teşekkür ederken "her yazarın bu uygulamaya katılması mecburidir" anlamına gelen kısmın "bu uygulama tamamiyle yazarın tercihi, arzusuna bağlıdır" şeklinde anlaşılması gerektiğini bildirir, yanlışlık için sayın okuyucu ve yazarlarımızdan özür dileriz.